

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสองข้อ คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน และศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน **กรณีศึกษา** วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน อาศัยสมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple regression model) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary least squares) ข้อมูลรายไตรมาส ปี พ.ศ.2541 – 2550 โดยอาศัยแนวคิดของ Leamer and Stern (1970) และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน ประกอบด้วย ราคาข้าวโพด (เป็นสินค้าทดแทนกันกับมันเส้นในการผลิตสุรา เอทานอลและอาหารสัตว์) ราคากากถั่วเหลือง (เป็นสินค้าประกอบกันกับมันเส้นในการผลิตอาหารสัตว์) ตัวแปรหุ่นที่แสดงความต้องการมันเส้นของประเทศจีนเพื่อผลิตสุราและเอทานอล และตัวแปรหุ่นที่แทนผลจากข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน กรณี ไทย-จีน สำหรับสินค้ากลุ่มที่มีการเร่งลดภาษีระหว่างกัน ภายใต้กลุ่ม Early Harvest หมวดพิกัดอัตราภาษีศุลกากรที่ 07-08

ส่วนการศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน อาศัยกรอบแนวคิดการปรับตัวของ John W. Bennett (1969) มาพิจารณาร่วมกับข้อเท็จจริงจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบไม่ใช่แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผลิตภัณฑมันสำปะหลังไทย สมาคมโรงงานผู้ผลิตมันสำปะหลังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) วิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์การส่งออกมันเส้นของไทยไปประเทศจีน ซึ่งเกษตรกรรับรู้ผ่านปัจจัยด้านราคาหัวมันสำปะหลังสดที่เกษตรกรได้รับนั้น กระตุ้นให้เกษตรกรต้องการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง เพราะได้ผลตอบแทนจากการขายหัวมันสำปะหลังสดมากขึ้น แต่ด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่เพาะปลูกมีจำกัด ทำให้เกษตรกรต้องทำการตัดสินใจว่าจะปลูกพืชใด โดยพิจารณาจากผลตอบแทนที่ได้จากการปลูกพืชนั้นหรือปรับปรุงตัวเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังเอง โดยปรับตัวด้วยการปรับปรุงเทคนิคการปลูกมันสำปะหลังเพื่อ

เพิ่มผลผลิตต่อไร่และลดต้นทุนการผลิตแทนการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก โดยวิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” สามารถปรับตัวภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ การส่งออกและพัฒนาเทคนิคการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้ การใช้เลื่อยแทนการใช้มีดในการตัดท่อนพันธุ์ การปลูกมันสำปะหลังด้วยระบบน้ำหยด การปลูกมันสำปะหลังคอนโด การใส่หินฝุ่น และการใช้น้ำบำบัดรตมันสำปะหลัง เทคนิคการปลูกมันสำปะหลังดังกล่าวสามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยจาก 3-4 ตันต่อไร่ เป็น 7-10 ตันต่อไร่ ดังนั้น หากเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังหรือชุมชนใดสามารถปรับตัวและปรับปรุงการผลิตได้เหมือนวิสาหกิจชุมชนคนรักการเกษตร “เอี่ยมเฮง” ย่อมได้รับประโยชน์จากการเปิดเขตการค้าเสรีไทย-จีน ภายใต้กรอบอาเซียน-จีน และความต้องการมันเส้นที่ขยายตัวของประเทศจีนเพื่อใช้ผลิตสุราและเอทานอล